

Številka: 060-06-10/2020/4
Ljubljana, 15. 10. 2020

Predlog

Z A P I S N I K

49. seje Komisije Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve, ki je bila v torek, 6. oktobra 2020, v sobi 209/II, Šubičeva 4, Ljubljana.

Seja se je začela ob 14. uri in zaključila ob 15. uri.

Prisotni:

- predsednik Bojan Kekec
- podpredsednik Igor Antauer
- člani: Bogomir Vnučec, Samer Khalil, Davorin Terčon, prof. dr. Branka Kalenić Ramšak, mag. Peter Požun, Bojana Potočan, Željko Vogrin, Branko Šumenjak

Opravičeno odsotna:

- mag. Igor Velov in mag. Miroslav Ribič

Ostali prisotni:

- Maša Žagar in Helena Gašperlin Pertovt, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

D n e v n i r e d:

1. Predlog stališča Republike Slovenije do Sporočila Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij - Strategija "od vil do vilic" za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem, , EPA 1365-VIII, EU U 971.

Ad 1)

Komisija je obravnavala Predlog stališča Republike Slovenije do Sporočila Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija "od vil do vilic" za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem (v nadaljevanju: Predlog stališča), ki ga je Državnemu zboru, na podlagi prvega odstavka 4. člena Zakona o sodelovanju med Državnim zborom in Vlado Republike Slovenije v zadevah Evropske unije (Uradni list RS, št. 34/04, 43/10, 107/10 in 30/15) posredovala Vlada Republike Slovenije.

V uvodni predstavitvi je Maša Žagar, vodja Sektorja za trajnostno kmetijstvo na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, pojasnila, da Slovenija pozdravlja

zastavljene cilje in zaveze v Strategiji "od vil do vilic" za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem (v nadaljevanju: Strategija), saj lahko pozitivno vplivajo k uresničevanju krožnega gospodarstva ter k vzpostavitvi trajnostne potrošnje hrane in zagotavljanju cenovno dostopne zdrave hrane za vse oziroma znatno doprinesejo k trajnostnemu razvoju nasploh. Strategija bo, skupaj s Strategijo EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, osrednji del načrta za oživitve EU v času okrevanja po pandemiji Covid-19. Definirani konkretni cilji do leta 2030, namenjeni preobrazbi prehranskega sistema, bodo realizirani v okviru 27 pobud, bodisi v obliki zakonodajnega bodisi nezakonodajnega akta, med drugim ukrepi za boj proti goljufijam s hrano, vključno s krepitvijo zmogljivosti za izvrševanje in preiskovanje na ravni EU, ukrepi za pomoč potrošnikom pri izbiri zdrave in trajnostne hrane in zmanjševanju količine živilskih odpadkov, začetek izvajanja postopka za prepoznavanje novih inovativnih živil in krme, preučitev novih načinov za boljše obveščanje potrošnikov o podrobnostih, kot so izvor živila, njegova hranilna vrednost in okoljski odtis, med drugim tudi z digitalnimi sredstvi. Vključeni so tudi predlogi za izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi. Glede konkretnih ciljev, določenih v Strategiji (zmanjšanje izgub hranil za 50 % in s tem zmanjšanje uporabe gnojil za 20 %, zmanjšanje uporabe pesticidov za 50 %, zmanjšanje uporabe protimikrobnih zdravil za uporabo v veterinarski medicini za 50 %, pod ekološko pridelavo vsaj 25 % kmetijskih površin v EU), Republika Slovenija izpostavlja, da ti cilji niso pravno zavezujoči, se pa bodo presojali preko strateških načrtov za izvajanje Skupne kmetijske politike (SKP) po letu 2020. Zato Republika Slovenija od Komisije pričakuje, da je nujno potrebno izvesti analizo učinkov ter da mora presoja strateškega načrta SKP temeljiti na obstoječi pravni podlagi. Uresničitev ciljev strategije bo, po mnenju Republike Slovenije, nesporno izjemno velik izziv za vse deležnike, saj bo za koordiniran, celovit pristop treba zagotoviti pravočasno pripravo zakonodajnih aktov, izdatne finančne vire in pravočasen ter ustrezen pretok informacij do pridelovalcev in predelovalcev. Republika Slovenija se zaveda prepletanja ambicioznih okoljskih in kmetijskih ciljev in opozarja na pomen stičnosti obeh politik.

Člani Komisije so seznanjeni, da je Evropska komisija, kot osrednji del evropskega zelenega dogovora, sprejela dve strategiji: strategijo za biotsko raznovrstnost in strategijo »od vil do vilic«. Strinjajo se, da obe strategiji vsebujeta ambiciozne ukrepe in zaveze EU za preprečevanje izgube biotske raznovrstnosti ter preoblikovanje prehranskih sistemov. Strategiji združujeta naravo, kmete, podjetja in potrošnike v skupnih prizadevanjih za konkurenčno trajnostno prihodnost. Ugotavljajo, da je ta kriza pokazala, kako ranljivi smo zaradi vse večje izgube biotske raznovrstnosti, pa tudi kako pomemben je dobro delujoč prehranski sistem.

V razpravi so člani Komisije izrazili podporo Strategiji, saj zagovarjajo prehransko varnost in dostop do zdrave hrane. Menijo, da je pomembna za spodbujanje prehoda na trajnostne prehranske sisteme tudi širše, izven okvira EU, v sodelovanju z mednarodnimi partnerji pri sklepanju mednarodnih pogodb, v okviru katerih velja spodbuditi prehod na trajnostne prehranske sisteme. Zagovarjajo dosledno upoštevanje nacionalnih posebnosti pri določanju konkretnjših obvez za države članice. Pričakujejo, da bo spodbujanje trajnosti vplivalo tudi na razvoj in izboljšanje položaja slovenskih kmetov znotraj prehranske verige ter izpostavlja pomen pravičnega prehoda na trajnostni prehranski sistem. Zavedajo se pomena pravočasne priprave zakonodajnih aktov, zagotovitve finančnih virov ter

pravočasnega in ustreznega pretoka informacij. Za uresničevanje zastavljenih ciljev pa je pomembno pravočasno vključevanje vsebin iz Strategije v strateške načrte za Skupno kmetijsko politiko, da se zagotovi finančni mehanizem za uresničevanje ciljev.

Člani Komisije pozorno spremljajo procese, vezane na stanje ekološkega kmetijstva v Sloveniji. Strinjajo se, da ekološko kmetijstvo spodbuja pravične odnose in visoko kakovost življenja za vse deležnike. Zavedajo se, kako pomemben je dobro delujoč sistem informiranja in obveščanja, tako vseh akterjev v prehranski verigi kot tudi potrošnikov pri strateškem ukrepanju za preobrazbo prehranskega sistema oziroma elementov, ki opredeljujejo kakovost hrane. Izpostavljajo pomen prenosa dobrih praks med državami članicami.

Ker je ekološko kmetovanje pomemben del strategije razvoja kmetijstva v Sloveniji, so bila v razpravi izpostavljena še dodatna vprašanja, ki so se nanašala na: delež površin zemljišč, na katerih se izvaja ekološko kmetovanje; o ukrepih, ki bi lahko spodbudili povečanje površin za prehod v ekološko kmetijstvo; o usmerjeni uporabi zemljišč, s katerimi gospodarji Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije za ekološko kmetovanje; o izboljšanjem označevanju kmetijskih proizvodov; o poglobljeni skrbi za zavedanje o pomenu zdrave prehrane za zdravo prehranjevanje študentov; o evidentiranju in spodbujanju dejavnosti proizvajalcev hrane na malih kmetijah in vrtničarstvu; o količini ekoloških proizvodov predvsem iz reje govedi in s tem povezane emisije na okolje in ljudi; o deležu prehranske samooskrbe v povezavi z uveljavljanjem avtohtonih vrst.

* * *

Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve je soglasno sprejela mnenje, da podpira Predlog stališča Republike Slovenije do Sporočila Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij - Strategija "od vil do vilic" za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik Komisije Bojan Kekec.

Sekretarka
Lilijana Žurman

Predsednik
Bojan Kekec